

Seniorernas sysselsättning ökar 2020 trots pandemin

Sammanfattning

Trots pandemin ökade antalet sysselsatta i åldern 65–74 år under förra året medan den totala sysselsättningen minskade. Mönstret med en stabilare sysselsättning för seniorer än för totala sysselsättningen är detsamma som under finanskrisen. Seniorerna svarar för en stor del av den totala ökningen av sysselsättningen sedan 2005 och deras bidrag till BNP har ökat kraftigt. Trots det finns en ytterligare potential eftersom det är många seniorer som skulle vilja jobba men som inte gör det eller som skulle vilja jobba mer än de gör.

- Trots pandemin ökade sysselsättningen i åldern 65–74 år med 9 000 personer under 2020 och uppgick därmed till 203 000 personer. För hela arbetsmarknaden, åldern 15–74 år, minskade däremot sysselsättningen under 2020 med 67 000 personer.
- En förklaring till att seniorernas jobb inte påverkats så mycket av pandemin är att man är överrepresenterad inom stabila branscher som jord- och skogsbruk och underrepresenterad inom hårt drabbade branscher som hotell och restaurang.
- Antalet sysselsatta kvinnor i åldern 65–74 år minskade 2020 med 3 000 medan antalet sysselsatta män ökade kraftigt med 12 000.
- Sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen, i åldern 65–74 år var 14 procent för kvinnor och 23 procent för män.
- Förra året jobbade mer än var fjärde person i åldern 65–69 år och mer än var tionde person i åldern 70–74 år.
- Antalet sysselsatta seniorer har 2005–2020 ökat med 128 000, vilket motsvarar 18 procent av den totala ökningen av antalet sysselsatta i den svenska ekonomin.
- Förra året var det 32 000 seniorer som skulle velat jobba fast de inte gjorde det eller som skulle vilja jobba mer än de gjorde.
- De sysselsatta seniorernas bidrag till BNP har ökat kraftigt från 53 miljarder kronor 2005 till 136 miljarder kronor 2020 och är betydligt större än bilindustrins bidrag till BNP.

1 Bakgrund

Det är allt fler seniorer som fortsätter att jobba efter 65 år och denna åldersgrupps ekonomiska betydelse ökar snabbt¹. Det blir därmed allt viktigare att öka kunskapen om vilka seniorer det är som jobbar vidare och vilka förklaringarna är till deras fortsatta förvärvsarbete. Ökad kunskap kan bidra till att den ekonomiska politiken utformas så att lagar och regler underlättar för seniorer att jobba vidare. Syftet med den här rapporten är att studera utvecklingen av seniorernas arbetsmarknad under perioden 2005–2020. Källor är huvudsakligen SCB:s arbetskraftsundersökningar.

2 Seniorernas sysselsättning ökar trots pandemin

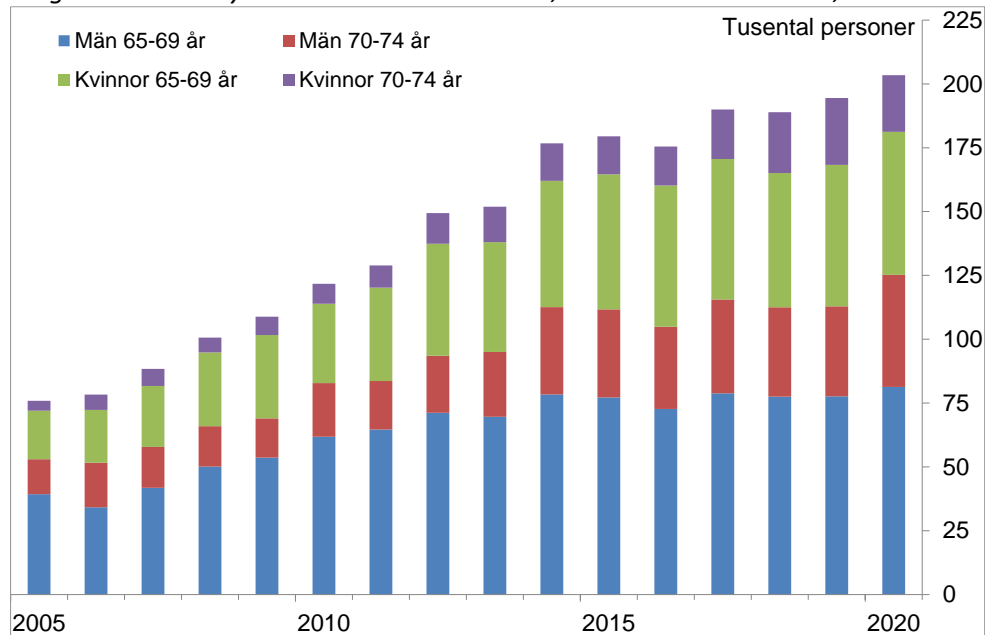
Trots pandemin ökade antalet sysselsatta i åldern 65–74 år förra året med 9 000 och uppgick därmed till 203 000². Uppgången motsvarade en ökning med 4,6 procent medan sysselsättningen i åldern 15–74 år istället minskade med 67 000 personer, eller med 1,3 procent. Antalet sysselsatta män i åldern 65–74 år ökade kraftigt med 12 000 till 125 000 förra året medan antalet sysselsatta kvinnor i denna ålder minskade med 3 000 till 78 000. Under perioden 2005–2020 har antalet sysselsatta i åldern 65–74 år ökat kraftigt med 128 000 personer, varav 72 000 män och 55 000 kvinnor.

---

¹ I rapporten används uttrycket seniorer som synonymt med personer i åldersgruppen 65–74 år.

² SCB:s Arbetskraftsundersökningar används som källa för all statistik om arbetsmarknaden i rapporten.

Diagram 1. Antal sysselsatta kvinnor och män, 65–69 år och 70–74 år, 2005–2020

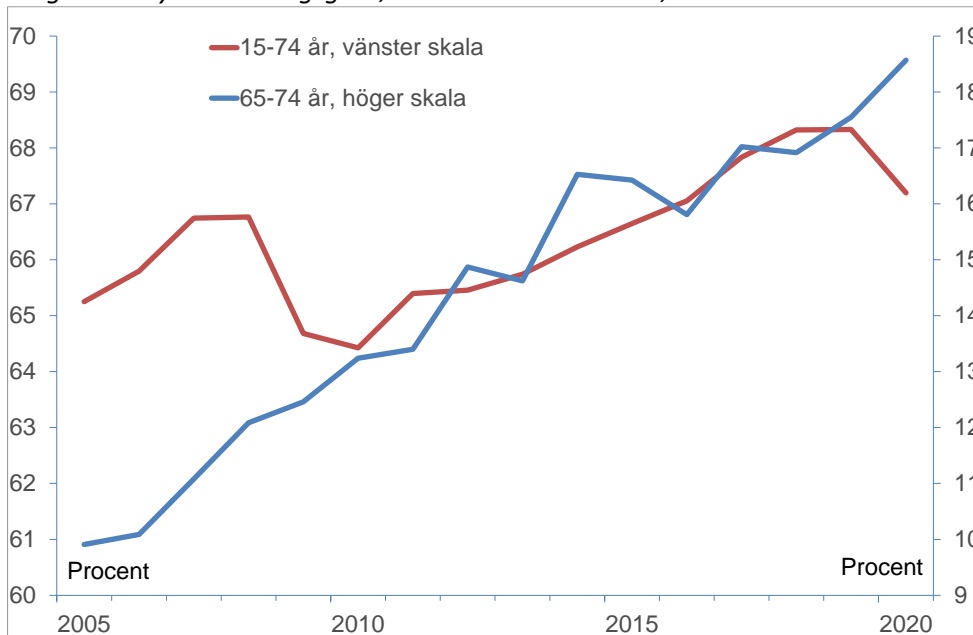

Källor: SCB, Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller.

En förklaring till att seniorerna klarat sig bra på arbetsmarknaden under nedstängningar i ekonomin på grund av pandemin är att de är överrepresenterade i stabila branscher, som jord- och skogsbruk, och underrepresenterade i starkt drabbade branscher som hotell och restaurang. Under pandemin har också sysselsättningen inom vård och omsorg ökat kraftigt för både kvinnor och män i åldersgruppen 65–74 år. En annan bidragande orsak till att seniorerna klarat jobben bra under pandemin är att de jämfört med genomsnittet på arbetsmarknaden i betydligt högre grad är företagare. År 2020 var 39 procent av de sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år företagare medan andelen företagare i åldern 15–74 år endast var 10 procent. Under pandemin har företagare klarat sysselsättningen betydligt bättre än anställda.

Det är inte bara under nedstängningar av ekonomin på grund av pandemin, utan även under finanskrisen, som seniorerna har haft en stabilare sysselsättning än genomsnittet på arbetsmarknaden. År 2009, under finanskrisen, minskade sysselsättningen på hela arbetsmarknaden kraftigt och sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen, sjönk rejält för åldersgruppen 15–74 år. För seniorer ökade emellertid sysselsättningen 2009 och sysselsättningsgraden för åldersgruppen 65–74 år fortsatte att stiga. Mönstret upprepas nu under pandemin 2020 med en fallande sysselsättning och sysselsättningsgrad för åldersgruppen 15–74 år men en stigande sysselsättning och sysselsättningsgrad för åldersgruppen 65–74 år.

Diagram 2. Sysselsättningsgrad, 65–74 år och 15–74 år, 2005–2020

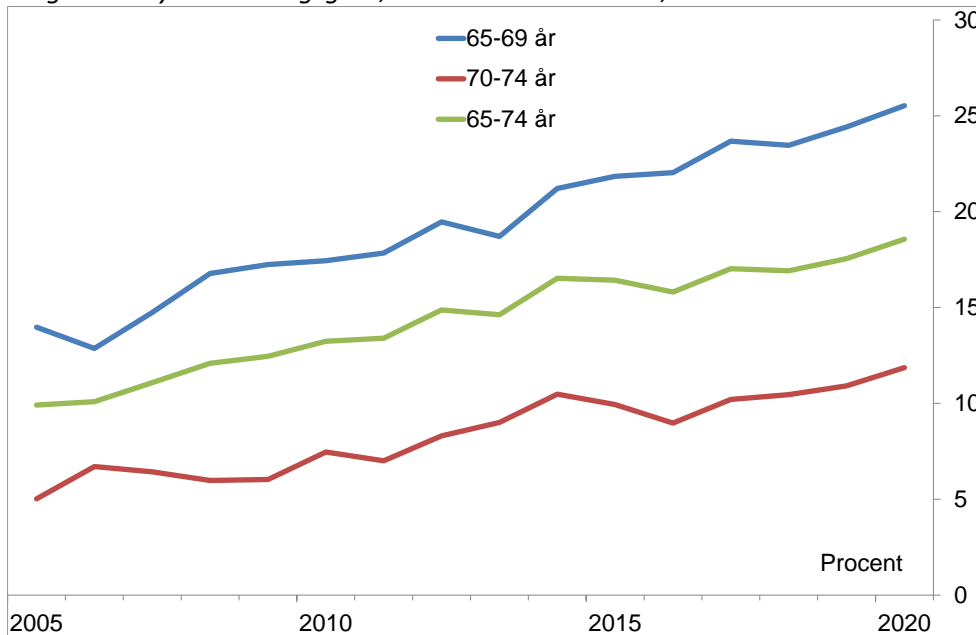

Källor: SCB, statistikdatabasen, Arbetskraftsundersökningarna och Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller.

Uppgången i sysselsättningen för seniorer 2019–2020 bidrog till att sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen, i åldersgruppen 65–74 år ökade från 17,5 till 18,6 procent (se diagram 3). Förra året jobbade mer än var fjärde person i åldern 65–69 år och mer än var tionde person i åldern 70–74 år.

Håller den positiva trenden i sysselsättningsgraden i sig under de kommande åren till 2025, så kommer 22 procent i åldersgruppen 65–74 år då att jobba. Om den prognostiserade ökningen av sysselsättningsgraden kombineras med SCB:s senaste befolkningsprognos, så skulle antalet sysselsatta seniorer år 2025 uppgå till drygt 230 000. Under perioden 2020–2025 skulle således seniorernas sysselsättning öka ytterligare med cirka 30 000 personer.

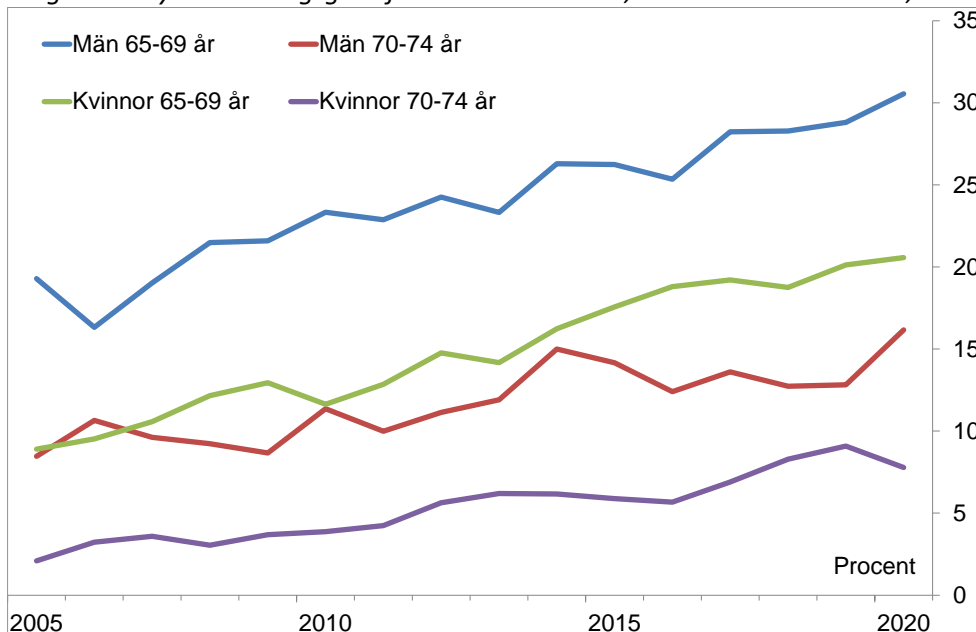
Diagram 3. Sysselsättningsgrad, 65–69 år och 70–74 år, 2005–2020

Källor: SCB, Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller.

För kvinnor i åldrarna 65–69 år och 70–74 år var sysselsättningsgraden förra året 20,6 respektive 7,8 procent medan motsvarande andelar för män var 30,6 respektive 16,2 procent (se diagram 3). Män har således en högre sysselsättningsgrad än kvinnor och skillnaden har inte förändrats särskilt mycket under perioden 2005–2020. Trenden med en ökad sysselsättningsgrad under de senaste 10–15 åren är likartad för kvinnor och män men ökningen av andelen sysselsatta är för båda könen snabbare i åldersgruppen 65–69 år än i gruppen 70–74 år.

Diagram 4. Sysselsättningsgrad för kvinnor och män, 65–69 år och 70–74 år, 2005–2020

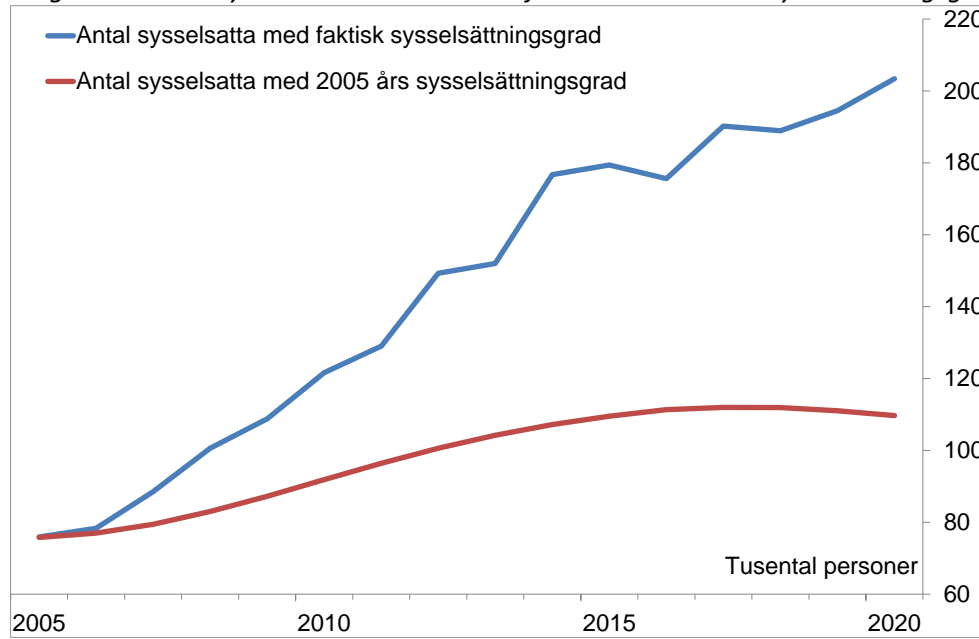

Källor: SCB, Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller.

3 Ökad sysselsättningsgrad har gett 94 000 seniorjobb

Antalet sysselsatta seniorer har, som nämnts, ökat kraftigt med 128 000 personer sedan 2005 och sysselsättningsgraden har ökat från 9,9 till 18,6 procent. Hur mycket av den ökade sysselsättningen bland seniorer beror på att befolkningen i åldersgruppen ökat och hur mycket beror på att sysselsättningsgraden ökat? Om vi antar att sysselsättningsgraden varit oförändrad på 2005 års nivå kan vi beräkna hur antalet sysselsatta seniorer skulle ha utvecklats enbart på grund av den ökande befolkningen i åldersgruppen 65–74 år.

Diagram 5. Antal sysselsatta 65–74 år med faktisk och 2005 års sysselsättningsgrad 2005–2020

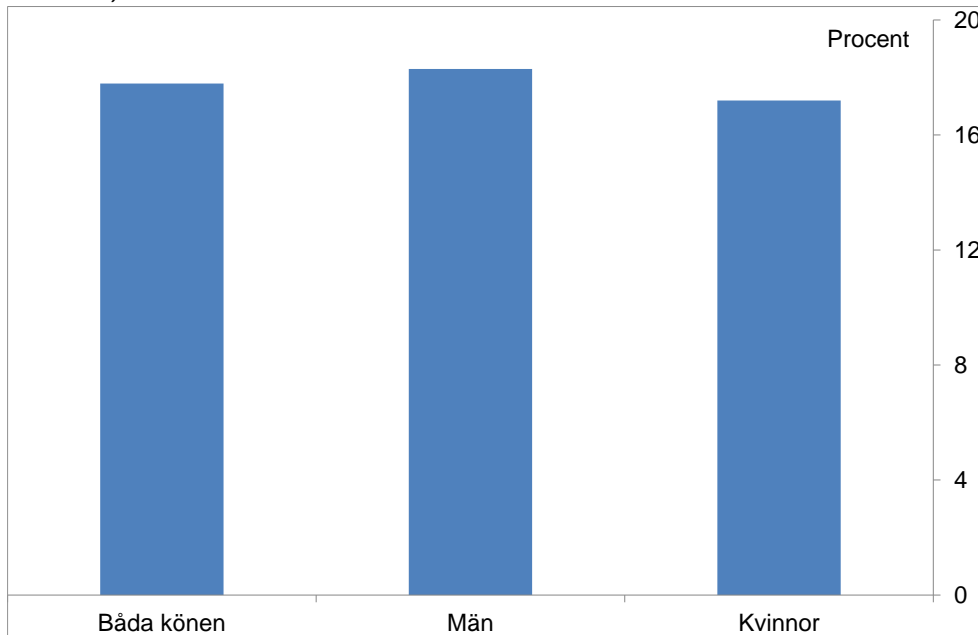
Källor: SCB, Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller och egna beräkningar.

År 2005, som är startåret för beräkningen, var 76 000 personer i åldern 65–74 år sysselsatta. Därefter ökar skillnaden mellan den röda kurvan i diagram 4, som visar antalet sysselsatta med 2005 års sysselsättningsgrad, och den blå kurvan, som visar antalet sysselsatta med den faktiska sysselsättningsgraden. Kalkylen visar att med 2005 års sysselsättningsgrad så skulle antalet sysselsatta seniorer år 2020 endast ha varit 110 000 istället för 203 000 personer³. Den största delen, tre fjärdedelar (94 000 personer), av den ökade sysselsättningen bland seniorer 2005–2020 beror således på att sysselsättningsgraden ökat och bara en fjärdedel (34 000 personer) beror på den växande befolkningen i åldersgruppen 65–74 år.

Trots finanskrisen och pandemin har perioden 2005–2020 karakteriserats av en starkt ökad sysselsättning i den svenska ekonomin. Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år har ökat med 717 000 personer, ganska jämnt fördelat mellan män och kvinnor. En bidragande orsak till att den totala sysselsättningen ökat så mycket är att allt fler seniorer jobbar. Åldersgruppen 65–74 år svarar för hela 18 procent av den totala ökningen av antalet sysselsatta i den svenska ekonomin 2005–2020 (se diagram 6). Seniorernas bidrag till ökningen av den totala sysselsättningen är något större för män än för kvinnor.

³ Utvecklingen av sysselsättningen har beräknats separat för män och kvinnor samt för åldersgruppen 65–69 år och 70–74 år.

Diagram 6. Ökningen av antal sysselsatta 65–74 år som andel av totala ökningen av antal sysselsatta 15–74 år, 2005–2020

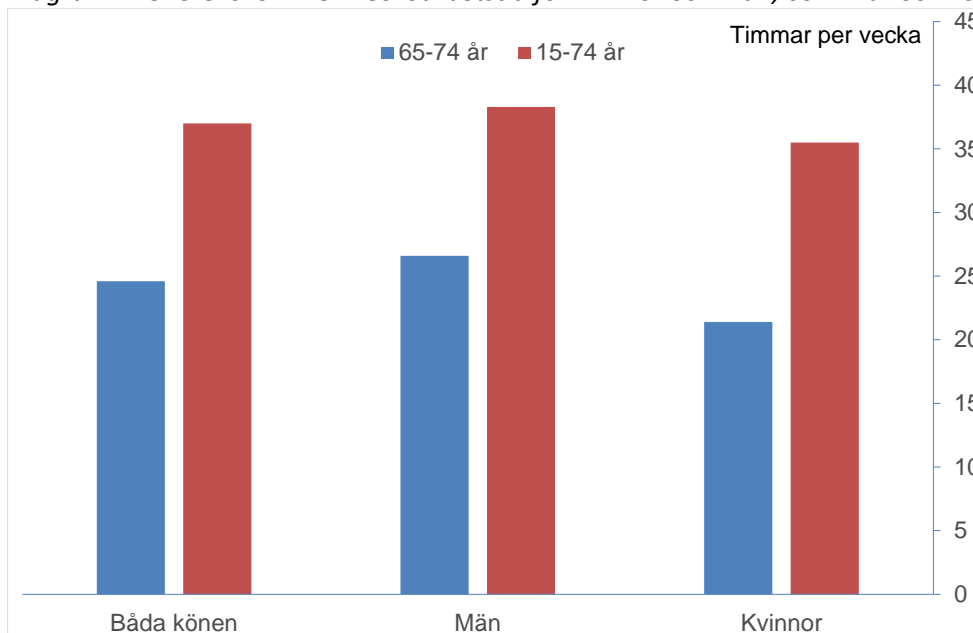

Källor: SCB, statistikdatabasen, Arbetskraftsundersökningarna och Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller samt egna beräkningar.

4 Allt fler seniorer vill jobba mer

En väsentlig skillnad mellan seniorer och samtliga sysselsatta är arbetstidens längd. Den genomsnittliga överenskomna arbetstiden är cirka 25 timmar per vecka för åldersgruppen 65–74 år. För manliga seniorer är veckoarbetstiden något längre, 27 timmar, än för kvinnliga seniorer, 21 timmar. För samtliga sysselsatta 15–74 år är den överenskomna arbetstiden betydligt längre, cirka 37 timmar per vecka, med ett genomsnitt för män och kvinnor på 38 respektive 36 timmar per vecka.

Diagram 7. Överenskommen veckoarbetstid för kvinnor och män, 65–74 år och 15–74 år, 2020

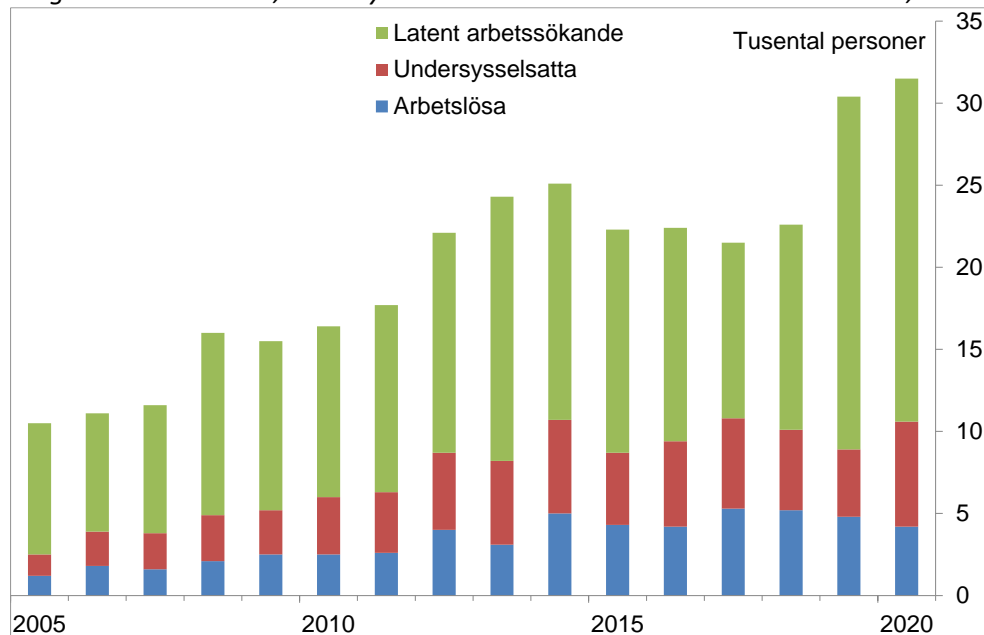

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller.

Det finns flera tänkbara förklaringar till att arbetstiden gradvis minskar med stigande ålder. Hälsan och orken kanske avtar, fritiden kan locka allt mer och det är möjligt att efterfrågan på de kunskaper man har avtar. Den överenskomna arbetstiden är också mycket kortare för åldersgruppen 70–74 år, cirka 20 timmar per vecka, än för gruppen 65–69 år, cirka 27 timmar per vecka.

Samtidigt finns det ett stort antal seniorer som skulle vilja jobba fast de inte gör det eller som skulle vilja jobba mer än de gör. Läger man ihop arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande, de som inte sökt jobb men som skulle vilja ha ett, så uppgår de år 2020 till 32 000 personer. Det outnyttjade arbetskraftsutbudet bland seniorer har trefaldigats från cirka 10 000 personer 2005, även om en viss nedgång kan noteras under perioden 2015–2018.

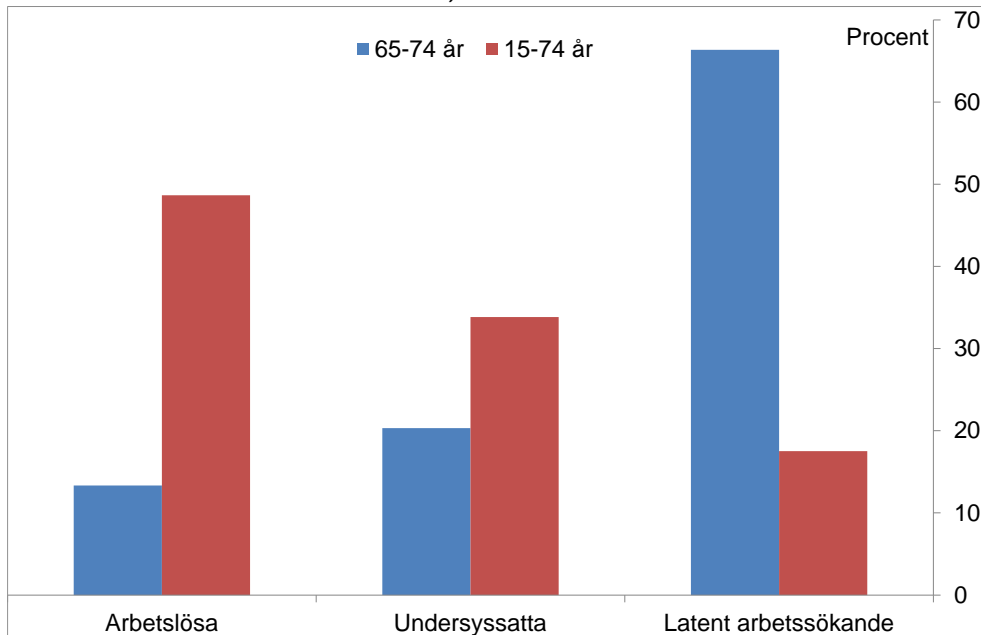
Diagram 8. Arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande 65–74 år, 2005–2020

Källor: SCB, statistikdatabasen, Arbetskraftsundersökningarna och Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller.

Det som utmärker det outnyttjade arbetskraftsutbudet bland seniorer är att det domineras av latent arbetssökande, de som inte sökt arbete men som skulle vilja jobba. Latent arbetssökande utgjorde 2020 två tredjedelar av det outnyttjade arbetsutbudet bland seniorer (se diagram 9). För åldersgruppen 15–74 år är det istället arbetslösa som dominerar och som förra året svarade för nästan hälften av det outnyttjade arbetskraftsutbudet.

Diagram 9. Arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande som andel av det outnyttjade arbetsutbudet 65–74 år och 15–74 år, 2020

Källor: SCB, statistikdatabasen, Arbetskraftsundersökningarna och Arbetskraftsundersökningarna, tilläggsstabeller.

En tänkbar förklaring till de stora skillnaderna i det outnyttjade arbetsutbudet mellan åldersgrupperna skulle kunna vara att seniorer underskattar möjligheten att få jobb och därför inte aktivt söker arbete. Det är möjligt att bättre information till seniorer om sannolikheten att få jobb skulle kunna öka sysselsättningen i denna åldersgrupp ytterligare.

5 Seniorernas bidrag till BNP ökar starkt

Seniorerna fortsätter i allt högre grad att jobba och bidrar därmed allt mer till den ekonomiska aktiviteten i Sverige. Ett sätt att uppskatta de yrkesaktiva seniorernas ekonomiska betydelse är att fördela bruttonationalprodukten, BNP, efter antalet faktiskt arbetade timmar i ekonomin. Arbetsproduktiviteten, BNP per arbetstimme, antas i kalkylen vara densamma oavsett ålder.

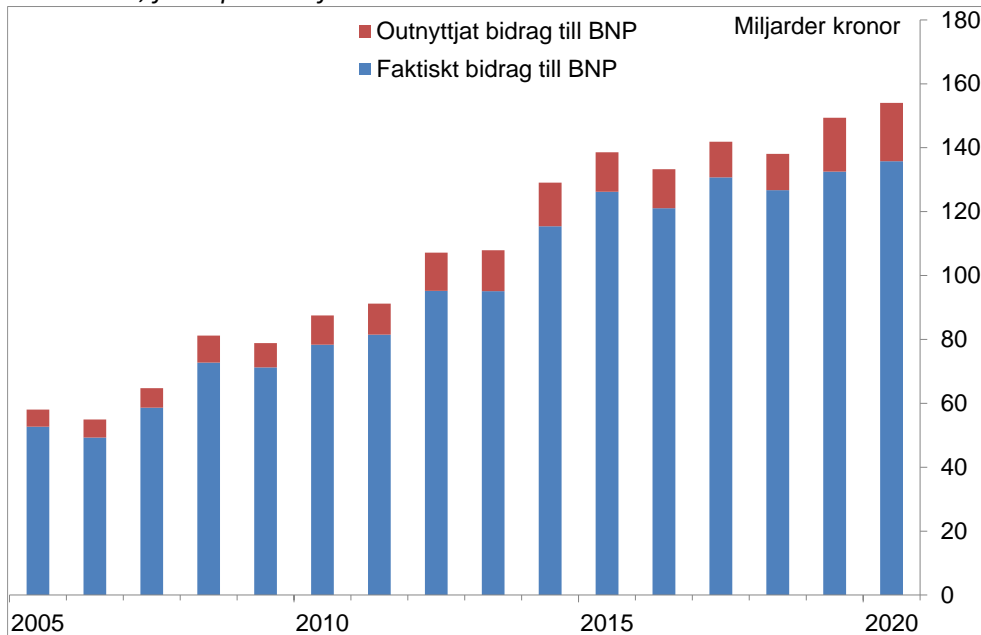
Åldersgruppen 65–74 år svarade 2020 för 2,7 procent av det totala antalet arbetstimmar i den svenska ekonomin. Seniorernas andel av det totala antalet arbetade timmar är lägre än deras andel av sysselsättningen på 4,0 procent, vilket beror på att seniorerna har betydligt kortare arbetstid än genomsnittet för samtliga sysselsatta. BNP beräknas 2020 till 4 952 miljarder kronor och seniorernas bidrag till BNP var således cirka 136 miljarder kronor⁴. Räknat på detta sätt har bidraget till BNP från de seniorer som jobbar under perioden 2005–2020 ökat från 53 till 136 miljarder kronor i fasta priser. Seniorernas bidrag till BNP är större än bidraget från till exempel stål- och metallindustrin eller motorfordonsindustrin, där de två branschernas BNP-bidrag 2020 beräknas till 93 respektive 104 miljarder kronor⁵.

⁴ BNP för 2020 är enligt SCB, Nationalräkenskaper, 2021-02-26.

⁵ Branschernas förädlingsvärde till baspris har räknats upp med kvoten mellan BNP till marknadspris och BNP till baspris. BNP-bidragen baseras på SCB, Nationalräkenskaper, 2021-02-26.

Diagram 10. Bidrag till BNP för sysselsatta 65–74 år och outnyttjat arbetskraftsutbud 65–74 år, 2005–2020, fasta priser referensår 2020

Källor: SCB, statistikdatabasen, Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaper, Arbetskraftsundersökningarna, tilläggstabeller samt egna beräkningar.

Förutom de 203 000 seniorer som arbetar finns, som nämnts i avsnitt 4, ett stort outnyttjat arbetskraftsutbud bland seniorerna. År 2020 var det cirka 32 000 seniorer som skulle vilja arbeta men som inte gjorde det eller som skulle vilja arbeta mer än de gjorde. Om dessa ytterligare personer hade arbetat, så skulle antalet arbetade timmar bland seniorerna ha ökat med cirka 13 procent. Antar vi att arbetsproduktiviteten är densamma för det outnyttjade arbetskraftsutbudet som för samtliga sysselsatta skulle seniorernas bidrag till BNP år 2020 då ha ökat med cirka 18 miljarder kronor, från 136 till 154 miljarder kronor.

Referenser

Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget, december 2020.

SCB, Arbetskraftsundersökningarna. Tilläggstabeller. Årligen 2005–2020.

SCB, Statistikdatabasen, Arbetsmarknad. Arbetskraftsundersökningarna.

SCB, Statistikdatabasen, Nationalräkenskaper, kvartals- och årsberäkningar.